

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 02
E vergunningen@odh.nl
I www.odh.nl

Zaaknummer : 00507303
Ons Kenmerk : ODH-2018-00033536
Datum : 22 MEI 2018

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 9 januari 2018 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, (in samenhang met artikel 3.8) van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft de uitvoering van het project 'Herstel van konijnenpopulaties in Nederland'. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- Artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk vangen van het konijn (*Oryctolagus cuniculus*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 februari 2018 tot en met 1 april 2021 en heeft betrekking op onderzoekslocaties voor zover gelegen in de provincie Zuid-Holland.

Besluit

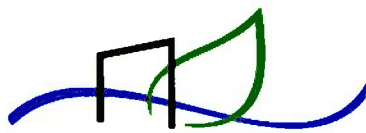
Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen;
- II. dat bij het vangen van konijnen gebruik mag worden gemaakt van fret en buidel;
- III. de voorschriften 1 tot en met 7 te verbinden aan deze ontheffing;
- IV. de aanvraag van 9 januari 2018 en de aanvullende stukken van 15 maart 2018 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- V. dat deze ontheffing geldig is van de datum van dit besluit tot en met 1 april 2021.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

- 1 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing.
- 2 De uitvoerder van de ontheffing dient bij de uitvoering (een kopie van) de ontheffing bij zich te dragen.
- 3 Het onderzoek wordt uitgevoerd op een wijze zoals omschreven in de projectbeschrijving 'Herstel van konijnenpopulaties in Nederland'.
- 4 Op de dag voorafgaand aan een vangactie dient voor 20:00 uur door de uitvoerder melding van de vangactie te worden gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, afdeling Toezicht en Handhaving, team Groene Wetten. E-mailadres voor meldingen is meldingWnb@ozhz.nl, telefoonnummer is 078-7708081 (inspreken op antwoordapparaat). Hierbij moeten de locatie, de datum en het tijdstip waarop de vangactie plaats zal vinden, worden vermeld.
- 5 Voor het uitvoeren van een vangactie wordt vooraf toestemming gevraagd bij de desbetreffende terreinbeheerder/terreineigenaar.
- 6 Alvorens tot uitvoering van deze ontheffing wordt overgegaan, dient de lijst met voorgenomen vanggebieden toegezonden te worden aan vergunningen@odh.nl. Eventuele wijzigingen dienen ook doorgegeven te worden.
- 7 Alvorens tot uitvoering van deze ontheffing wordt overgegaan, dient de vergunning van de Centrale Commissie Dierproeven toegezonden te worden aan vergunningen@odh.nl.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten – beschermd én onbeschermd – geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 9 januari 2018 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, (in samenhang met artikel 3.8) van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het project 'Herstel van konijnenpopulaties in Nederland'. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- Artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk vangen van het konijn (*Oryctolagus cuniculus*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 februari 2018 tot en met 1 april 2021 en heeft betrekking op onderzoekslocaties voor zover gelegen in de provincie Zuid-Holland..

Bij de aanvraag is het volgende stuk gevoegd:

- Projectbeschrijving 'Herstel van konijnenpopulaties in Nederland', Jasja Dekker.

Op 15 maart 2018 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Brief 'inwilligen verzoek om aanvullende informatie', Jasja Dekker, 14 maart 2018.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is de procedure op 21 februari 2018 opgeschort en is verzocht om aanvullende gegevens. De procedure is op 15 maart 2018 hervat.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 30 april 2018 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De aanvraag betreft de uitvoering van het project voor zover dit geschiedt binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag voor het konijn is getoetst aan de artikelen 3.8 tot en met 3.10 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (verder: de beleidsregel).

Het konijn is een van nature in Nederland in het wild levende soort, genoemd in de bijlage, onderdeel A bij de Wnb.

Op grond van artikel 3.10 van de Wnb is het verboden het konijn opzettelijk te vangen (eerste lid, onder a).

Op grond van artikel 3.10 van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8 of 3.10 van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het project 'Herstel van konijnenpopulaties in Nederland'. Konijnen zijn een belangrijk onderdeel van ecosystemen in de kuststreek en inlandse zandgronden. Ze zijn van belang voor een aantal bedreigde predatoren (o.a. hermelijn, wezel, blauwe kiekendief) en gezonde konijnenpopulaties vormen een sleutelfactor voor het herstel van grijze duinen, een habitatype dat typisch is voor de Nederlandse kuststreek. Door onder andere habitatverandering en de virusziekte Rabbit Haemorrhagic Disease (RHD) en myxomatose zijn de aantallen wilde konijnen sinds de jaren '90 enorm afgenomen en lokaal zelfs verdwenen. Populaties regenereren goed in sommige gebieden aan de Hollandse kust, maar een flink aantal kalkarme duingebieden kennen daarentegen al lang zeer lage dichtheden, ondanks habitat herstel door de terreinbeheerder. Dezelfde problematiek speelt in de binnenlandse heidegebieden op zandgronden. Nog steeds is onvoldoende duidelijk waardoor de grote fluctuaties in konijnenpopulaties veroorzaakt worden en waarom populaties zo verschillend reageren op nieuwe uitbraken van virusziekten. Door het gebrek aan inzicht in sturende factoren is onvoldoende bekend welke maatregelen duinbeheerders kunnen nemen om konijnenpopulaties te versterken en zo bij te dragen aan het oplossen van een belangrijk knelpunt bij herstel en instandhouding van de grijze duinen en heidegebieden. Bij beheerders is grote behoefte aan deze kennis. Met de uitkomsten van dit project wordt in die kennis voorzien. Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het OBN, terreinbeherende organisaties en de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland.

De algemene doelstelling van het project is het formuleren van algemene en specifieke beheermaatregelen voor herstel en versterking van konijnenpopulaties in duingebieden en heidegebieden. Dit zijn de onderzoeksvragen:

- 1) Wat zijn de sleutelfactoren die de achteruitgang en sterke fluctuaties in konijnenpopulaties in Nederland, en met name de duinstreek, bepalen?
- 2) Wat waren de resultaten van het bijplaatsen van konijnen in sommige duingebieden tot nu toe, en hoe kunnen deze beheermaatregelen verbeterd worden?
- 3) Welke algemene beheermaatregelen ter herstel/versterking van konijnenpopulaties zijn effectief?

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, worden een aantal onderzoeksonderdelen uitgevoerd:

- analyse tellingen, keuze onderzoeksgebieden;
- beschrijving habitat, meten voedselkwaliteit op maximaal 40 onderzoekslocaties;
- vangen en bloed afnemen bij konijnen op maximaal 40 onderzoekslocaties;
- analyse van antilichamen;
- analyse van genetische diversiteit;
- analyse van habitat en voedselkwaliteit;
- synthese gegevens;
- formuleren beheermaatregelen;
- analyse van bijzettingen en uitzettingen van konijnen in natuurgebieden.

Het bemonsteren wordt gedurende ten minste twee winters uitgevoerd: 2018-2019 en 2019-2020, in de maanden oktober tot februari.

Uitvoering van het onderzoek

Voor het vangen van konijnen wordt de verbodsbepaling zoals genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wnb overtreden, namelijk het verbod tot het opzettelijk vangen.

Het onderzoek zal plaatsvinden op minimaal 25 en maximaal 40 vanglocaties, ongeveer gelijk verdeeld over de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland. Ontheffinghouder zal vooraf aan het uitvoeren van een vangactie altijd toestemming hiervoor vragen bij de desbetreffende terreinbeheerder. De exacte vanglocaties zijn nog niet bekend en zullen in overleg met een begeleidingscommissie en de betreffende

omgevingsdienst HAAGLANDEN

terreinbeheerder/terreineigenaar gekozen worden. In voorschrift 5 hebben we vastgelegd dat ontheffinghouder ons een lijst met vanglocaties zal sturen.

Serum voor de ELISA tests en het genetisch materiaal of analyse kunnen uit één bloedmonster worden gehaald. De beste wijze om deze te verkrijgen bij wilde konijnen is uit een vene in het oor. Met 20 dieren per populatie wordt een goed beeld van de serologie van de populatie verkregen. De dieren worden bemachtigd door middel van fretteren. Dit is een oude, snelle en effectieve methode om konijnen te bemachtigen. Er wordt binnen het onderzoeksgebied per burcht gewerkt. De uitgangen van de burcht worden afgezet met netjes, die dichtschuiven als er een konijn in rent. Vervolgens wordt een fret één van de ingangen ingelaten. Deze zorgt ervoor dat de konijn(en) de burcht uit vluchten, de netjes in. Het konijn wordt vervolgens uit het netje gehaald.

Alle gevangen dieren worden bemonsterd, inclusief zieke of zwakke dieren. In de vangperiode zijn er geen juveniele dieren meer. De gevangen dieren worden overgebracht in een vangzak, en terwijl in de zak gewogen met een veerunster. Vervolgens wordt het dier, in de zak, met handen gefixeerd zodat het oor uit de opening steekt. Met een steriele naald wordt een oorvene aangeprikt. Op deze wijze hanteren en bloed bemonsteren is door ontheffinghouder eerder uitgevoerd. Daarna wordt het dier met een schapenverf-stift gemerkt. Als deze gemerkte dieren later de dag zouden worden gevangen bij een andere burcht, worden ze onmiddellijk weer losgelaten. Vervolgens wordt het geslacht bepaald, de achtervoetlengte gemeten, en wordt het dier losgelaten op de plek waar het gevangen is. Nadat de burcht is afgevangen, wordt procedure bij een volgende burcht enkele honderden meters verder herhaald, tot het gewenste aantal dieren bemonsterd is.

Staat van instandhouding

De konijnen worden gevangen en direct weer losgelaten na bemonstering. Het betreft dus kortdurende verstoring, buiten de voortplantingsperiode. Er zullen geen verblijfplaatsen worden vernield en er zullen geen konijnen gedood worden. De handelingen zullen geen wezenlijke invloed hebben op de populatie. Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat, met inachtneming van de voorschriften, de staat van instandhouding niet in het geding komt.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van de belangen 'voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten' en 'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats'.

Uit hetgeen hierboven besproken, blijkt dat het project wordt uitgevoerd in het kader van onderzoek. De populaties in de onderzoekslocaties worden bemonsterd op antilichamen tegen RHD (varianten V1 en V2) en myxomatose, en de genetische diversiteit van de konijnen in elke populatie wordt bepaald. Resultaten van bijplaatsingen van konijnen in andere projecten in binnenland en buitenland worden verzameld en kritisch geanalyseerd. De verzamelde gegevens van beide onderzoeken worden geanalyseerd en vertaald naar uitvoerbare beheermaatregelen, in dialoog met de duinbeheerders.

Daarnaast is de aanvraag ingediend in het kader van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats. Gesteld wordt dat het herstel van konijnenpopulaties een sleutelfactor is voor de realisatie van de Natura 2000-doelen in duingebieden, in het bijzonder het prioritaire habitattypen Grijze duinen (H2130A, B en C). Herstel van de konijnenpopulatie is als zodanig als doel opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Inzicht in sleutelfactoren, doorvertaald in beheermaatregelen, zal een belangrijke bijdrage leveren aan de herstelstrategie voor grijze duinen en andere duinhabitattypen.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het voldoende onderbouwd is dat de belangen 'voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten' (zoals opgenomen in artikel 3.8, vijfde

lid, sub 4° van de Wnb) en 'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' (zoals opgenomen in artikel 3.8, vijfde lid, sub 1° van de Wnb) van toepassing zijn.

Geen andere bevredigende oplossing

Het wilde konijn is de doelsoort van het onderzoek. De benodigde informatie over virusinfecties en genetische diversiteit tussen de verschillende konijnenpopulaties kan niet op een andere wijze worden verkregen. Het bemonsteren van levende konijnen is echter een dierproef, waarvoor een projectvergunning is aangevraagd bij de Centrale Commissie Dierproeven. Zij beslist of het nut en de noodzaak van een dierproef opweegt tegen het ongerief voor het dier. Ten tijde van deze ontheffingsaanvraag, was deze vergunning nog niet verleend. In voorschrift 6 hebben wij opgenomen dat alvorens tot uitvoering van deze ontheffing mag worden overgegaan, de vergunning ter kennisname aan ons dient gestuurd te worden.

Om de kans op verwonde dieren te minimaliseren, worden de middelen fret en buidel ingezet op de hierna te noemen wijze. De burchten worden voorzichtig benaderd en alleen door de fretteur, tegen de wind in. Na het plaatsen van de netten wordt een rustpauze van ongeveer 10 minuten ingelast, een burcht wordt niet verder bevangen als er geen dieren naar buiten komen na de eerste poging. Het vangen gebeurt in de periode oktober tot en met februari. In deze periode hebben konijnen geen jongen, die de fret onverhoopt zou kunnen verwonden of doden, omdat jonge dieren niet (kunnen) vluchten. Zoals eerder omschreven, wordt het bloedmonster bij het konijn afgenomen terwijl het in een vangzak zit. Na enkele aanvullende metingen, wordt het konijn direct weer in de vrijheid gesteld. Hiermee wordt de behandelduur en de stress voor het dier zo min mogelijk gehouden.

Wij menen dat er voldoende aangetoond is dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de uitvoering van dit onderzoek in Natura 2000-gebieden. Hiervoor zijn wij het bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.10, in samenhang met 3.8, van de Wnb worden verleend.